

NARRATIVA EN CASTELLÀ

Per Nadal Suau

La migració a "l'altre costat"

Un grup d'homens mexicans, deportats i enviats al desert. THE WASHINGTON POST (GETTY)

Des de Barcelona, ja fa temps que Ruiz Sosa ha anat bastint una de les obres fonamentals de la nova literatura latinoamericana. Novel·les denses, arrauxades, intenses, que t'arrosseguen amb una prosa exigent fins al fons de grans qüestions irresolubles: la violència, la memòria, la mort. El paisatge de la seva narrativa és feixuc, fronterer i perillós, amb ecos de Rulfo i de Bolaño, però amb una personalitat pròpia innegable. A *El paisaje es un grito*, Ruiz Sosa confessa haver-se nodrit de la seva biografia i de les d'algunes persones estimades per tal d'abordar la qüestió de la migració, un dels gran temes de la línia que separa el nord del sud al continent americà i al món. Ho fa mitjançant un tretat de personatges extrems i en fuga a través d'un territori deslocalitzat, confós, on passat, present i futur semblen coordenades geogràfiques, i la geografia, una altra forma del temps.

Baldor, que ha viscut una pila d'anys a un espai que el narrador anomena "l'altre costat", és deportat i enviat al desert, a Sierra Madre (un nom que és sinònim d'aventura literària), allà mateix on un avantpassat va aspirar a posar nom i urbanitat a la terra. Un home que s'emmiralla en un altre; potser són dos destins desarrelats i desesperats. De fet, la mateixa realitat d'aquest territori és misteriosa. Existeix encara? No existeix? Podria existir alguna vegada? I sorprèn que uns plantejaments que poden tenir alguna cosa de metafísic es

concretin en una prosa tan física i matèrica, que et fa rosegar la pols, sentir l'esgotament als músculs i la por a l'espinada. En molts sentits, la novel·la de Ruiz Sosa és prototípicament mexicana: aquí la mort balla i es pronuncien les paraules "narco" i "sicario". Però és també un somni o un emmirallament europeu, amb el nom París funcionant com a senyal i miratge. Complexa, dura i fascinant, vertadera mapa de les obsessions d'un autor que ha dirigit la seva carrera amb una impecable independència respecte de la indústria, per no dir un cert menyspreu, *El paisaje es un grito* se suma a les anteriors *Anatomía de la melancolía* i *El libro de nuestras ausencias* per arrodonir una idea imprescindible del món i de l'ésser humà. En l'univers d'Eduardo Ruiz Sosa, els personatges viuen a la recerca d'una llar, d'alguna certesa que ens permeti parlar d'una "casa nostra", i la mescla que suposa el viatge és una forma de bastir-les. I una darrera cosa: fixem-nos en com, a la novel·la, el tema és indiscernible de la llengua, de l'estil. El vell senyal de la literatura.

El paisaje es un grito
Eduardo Ruiz SosaCandaya
398 pàgines. 21 euros**Cortarse el cabello**

Rosario Villajos

Seix Barral
264 pàgines. 19,90 euros @9,99

Ara que els llibres de relats semblen conquerir l'espai que mereixen a casa nostra, paga la pena acostar-se a aquest volum d'una narradora tan hàbil i atrevida com Villajos. La mort del pare n'és el detonant i, d'alguna manera, també el fil conductor, però l'autora ha anat més lluny que mai en l'aplicació de tot un ventall de múltiples recursos fantàstics i simbòlics. Hi ha el desig de ser sioux, la por de la pèrdua i la possibilitat del renaixement, el vampirisme... El llibre acaba per confirmar que la imaginació ha tornat a la literatura per donar, altra vegada i com sempre, una volada amplíssima a la confessió íntima. Per tot plegat, potser es tracta del millor llibre de Villajos.

Los trillizos

Valentín Roma

Periférica
184 pàgines. 18 euros

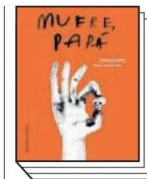
No seré l'únic, sospito, que deu acostar-se a aquesta novel·la a partir dels ressons personal, ja que Roma para atenció a un personatge que està coneixent els tres fills de la seva nova parella. El protagonista ja té cinquanta anys, no havia estat pare mai i considera, amb un criteri difícil de discutir, que "la família és una cèdula opressiva". I així i tot, s'hi acaba capficant per provar d'entendre com funcionen les coses al cor d'aquesta cèdula. Així, Roma (un escriptoràs) descobreix un punt de vista peculiar, pròxim i quotidià, des del qual plantejar moltes preguntes polítiques que són una constant en la seva obra. Sobretot, en el fons, una: com ens relacionem amb els altres?

¡Adelante, cronófobos!

Diego Garrido

Anagrama
232 pàgines. 18,90 euros

Contràriament a la cita tòpica de sant Agustí, Diego Garrido no sap què és el temps, ni si li pregunten ni si no. El que sí que sap és que hi està molt en contra. És a dir, detesta i tem que tot passi, que tot quedi enrere, que res mantingui la seva promesa (com deia Philip Roth). En aquestes pàgines, es llança a explicar i documentar aquesta cronofòbia seva, en un text meravellós que no sabem si és novel·la, assaig, dietari, broma o tragèdia, confessió o jutipiris. Hi ha molt pocs autors espanyols de la generació de Garrido amb tanta personalitat, que escriu tan literàriament i que facin tant la seva. Aquí ens trobem davant del seu segon llibre, i sembla un gran moment per descobrir-lo i comptar-se entre els *happy few*.

Muere, papá

Greta García

Tránsito
120 pàgines. 23,95 euros

Una altra segona novel·la per tancar la nostra tria de Sant Jordi. Greta García és una jove mestra del llenguatge, descaradíssima, graciosa, àcida i punyent com la mare que la va parir. O com el pare, vaja, que és coprotagonista de l'acció i que aquí il·lustra amb els seus dibuixos les bombes que li va llançant la filla. *Muere, papá* és una mena de diàleg entre ells dos, o de constant bombardeig d'ella cap a ell, amb el propòsit de desmuntar el pare totèmic i convertir-lo en una pellerina fallida però també molt tendra. I, ja de passada, viatgem a l'única regió seriosa, profunda i màgica de la península Ibèrica (ja em perdonaran la provocació!), ço és, Andalusia. Greta García ens fa ballar a tots.

LA RECOMANACIÓ DE JORDI ROCA CUINER**El límit te'l poses tu Alex Roca**

El cuiner i pastisser Jordi Roca recomana el llibre d'Alex Roca *El límit te'l poses tu*, que considera "una dosi brutal de motivació, un exemple de disciplina i treball personal, des de l'autenticitat, l'honestat i l'exemple". Quan tenia sis mesos, l'autor va patir una malaltia que li va causar una paràlisi cerebral i, amb una discapacitat física del 76%, es comunica amb la llengua de signes. Després d'haver convertit l'esport en tot un repte, al llibre explica la seva participació en quatre triatlons i un aqüatló, a més de l'Orbea Monegros, la Pilgrim Race i dues Titan Desert.